

9. De liefde (13:1 – 13)

9.1 Inleiding

Het nu volgende hoofdstuk behoort wel tot de bekendste hoofdstukken uit de Bijbel. Het wordt heel veel gelezen zonder rekening te houden met de context waarin het geschreven is. Op zich is dit ook niet zo erg, het hoofdstuk spreekt voldoende voor zichzelf. Toch kan men zich afvragen waarom Paulus hier zijn verhandeling over de geestelijke gaven onderbreekt en over de liefde gaat spreken terwijl in hoofdstuk 14 de draad weer wordt opgepakt.

We moeten hierbij bedenken dat Paulus "aangekondigd" heeft dat hij de Korintiërs een weg zal wijzen die nog veel verder omhoog voert (12:31). Als de Korintiërs deze weg zouden missen dan komen ze blijkbaar niet verder! Ze kwamen weliswaar in geen enkele genadegave tekort (1:7) maar tegelijkertijd waren er ook misstanden (o.a. partijenschappen, rechtszaken tegen elkaar etc.). Er ontbrak "iets" aan hun "geestelijk zijn" en wel in het bijzonder: **liefde**. De apostel Johannes schrijft over de (goddelijke) liefde:

1 Joh. 4:7 Geliefden, laten wij elkander liefhebben, want de liefde is uit God; en een ieder, die liefheeft, is uit God geboren en kent God.

De liefde hoort dus bij de christen en is afkomstig van God. Hij heeft Zijn liefde uitgestort in de harten van degenen die Hem toebehoren:

Romeinen 5:5 en de hoop maakt niet beschaamd, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, die ons gegeven is,.....

Het woord dat in 1 Kor. 13 voor 'liefde' gebruikt wordt is in het Grieks van het NT: agape (agaphn). In het algemeen verstaat men hieronder: de goddelijke onbaatzuchtige liefde. Het is dus niet de liefde die ieder mens van nature heeft (bijv. de liefde voor je kinderen of voor je partner etc.) . Ook al heeft de christen deze liefde in principe wel dan betekent dat nog niet dat deze liefde zo functioneert als de Heer het bedoelt. In het NT vinden we vele oproepen om deze liefde ook daadwerkelijk te beoefenen. Dan zal de liefde groeien als een onderdeel van de vrucht van de Geest (Gal. 5:22). Ook blijkt uit 1 Kor. 13 dat liefde niet iets is "statisch" is. Het "maar had de liefde niet" (bijvoorbeeld) in vers 1 betekent niet dat men de agape-liefde nu eenmaal heeft of niet. De christen heeft immers Gods liefde ontvangen (Rom. 5:5). Het betekent wel dat je als christen in je handel en wandel blijkbaar liefdeloos kunt zijn en dus niet leeft overeenkomstig je geestelijke status. Niet voor niets is er in Ef. 5:2 de oproep:

..... en wandelt in de liefde,

Paulus begint hoofdstuk 13 met het opnoemen van een aantal geestelijke gaven die hij al tevoren behandelt heeft. Paulus benadrukt dat de beoefening van deze gaven zonder de liefde geen "voordeel" brengt voor degene die deze gaven beoefent.

Het gaat er in dit hoofdstuk niet om aan te tonen dat liefde meer is dan geestelijke gaven. Paulus wil laten zien dat geestelijke gaven behoren te functioneren in de context van de liefde en daar ontbrak bij de Korintiërs het nodige aan.

Fee [1] geeft de volgende indeling:

- 1- 3 de absolute noodzakelijkheid van liefde
- 4- 6 het karakter van liefde
- 8-13 het blijvend karakter van liefde

Deze indeling zal in het volgende ook aangehouden worden.

9.2 De absolute noodzakelijkheid van liefde

In de eerste twee verzen worden een aantal geestelijke gaven genoemd die we al eerder

tegengekomen zijn. In het eerste vers wordt de tongentaal genoemd. Opvallend is dat er gesproken wordt over tongen der mensen en tongen der engelen. Tongen der mensen zou dan betrekking hebben op een menselijke (bestaande) taal terwijl tongen der engelen te maken zou hebben met hemelse dialecten. Zie verder Fee [2]. Maar welke taal men ook mag spreken: zonder liefde stelt het niets voor. De tekst ontkent niet dat het mogelijk is om echte tongentaal te beoefenen en toch liefdeloos te zijn. In de ogen van God stelt een dergelijke tongentaal echter niets voor. Iets dergelijks zou ook bij de andere geestelijke gaven kunnen worden opgemerkt. In het volgende vers is er sprake van de gaven van profetie, de gave van kennis en de gave van (wonderwerkend) geloof. Men kan zich afvragen welke gave in verband staat met kennis (alle geheimenissen en alles wat te weten is). Blijkbaar heeft het te maken met wat al in 12:8 besproken is. Let echter op het drievoudig gebruik van **al**: **alle** geheimenissen, **alles** wat te weten is, en **al** het geloof. Dat is nogal wat. Toch geldt hier ook: zonder liefde stelt het in Gods ogen niets voor. Nogmaals: er staat niet dat deze gaven niet **kunnen** functioneren zonder liefde. Blijkbaar kan het wel. Maar het gaat niet zoals God het bedoeld heeft. Ongetwijfeld functioneerden in de gemeente te Efeze (Opb. 2:1-7) de geestelijke gaven. Ze functioneerden ondanks het ernstige feit dat de liefde verdwenen was. Verder moeten we ook denken aan de "moeilijke" tekst in Matth. 7:22 en 23:

22 Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Here, Here, hebben wij niet in uw naam geprofeteerd en in uw naam boze geesten uitgedreven en in uw naam vele krachten gedaan?

23 En dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid.

Degenen die hier geestesgaven beoefend hebben worden door de Heer werkers der wetteloosheid genoemd. Geestesgaven kunnen blijkbaar functioneren ondanks "wetteloosheid". Natuurlijk roept dit gedeelte verschillende exegetische vragen op die hier echter niet aan de orde zijn. De kern van dit alles is: God heeft de geestesgaven gegeven om te functioneren in een atmosfeer van liefde. Liefde is het "handelsmerk" van de christen. We worden herkend als discipelen van Jezus als we liefde onder elkander hebben:

Joh 13:35 Hieraan zullen allen weten, dat gij discipelen van Mij zijt, indien gij liefde hebt onder elkander.

Onze evangelisatiepogingen (hoe nodig ook) zullen de wereld niet overtuigen maar wel onze onderlinge liefde. Ook al winnen mensen voor Jezus, wat voor "thuis" bieden we ze aan als er in onze gemeentes geen liefde is?

In het derde vers is er sprake van grote persoonlijke offers. Het eerste voorbeeld spreekt voor zich. Het uitdelen van spijs aan degenen die het nodig hebben is zeker weldadig voor degenen die het ontvangen. De gever heeft er echter geen baat bij als het zonder liefde gebeurt.

Over het volgende persoonlijke offer bestaat verschil van mening. Het geven van je lichaam om te worden verbrand was ongewoon voor christenen (wel gebeurde het dat ze veroordeeld werden tot de vuurdood). Volgens Fee [3] moet er waarschijnlijk zo iets staan als: Als ik mijn lichaam gaf om te roemen. Daarbij kan gedacht worden aan de tekst:

2 Kor. 12:9 En Hij heeft tot mij gezegd: Mijn genade is u genoeg, want de kracht openbaart zich eerst ten volle in zwakheid. Zeer gaarne zal ik dus in zwakheden nog meer roemen, opdat de kracht van Christus over mij kome.

Paulus wilde veel verdragen ter wille van het evangelie. Zijn lichamelijke zwakten kwamen de evangelieverkondiging ten goede. Hij had er als het ware zijn lichaam voor over. Maar zelfs zo'n nobel motief baat hem niet als het niet gepaard gaat met liefde.

9.3 Het karakter van liefde

Wat liefde is is eigenlijk niet te definiëren. Liefde is iets fundamenteels, de liefde is uit God (1 Joh. 4:7). In de volgende drie verzen wordt het karakter van liefde beschreven. We geven eerst de vertaling van Het Boek:

4 *De liefde is geduldig; de liefde is vriendelijk; de liefde is niet jaloers. Zij doet niet gewichtig en is niet trots;*

5 *zij kwetst niet, is niet egoïstisch en voelt zich nooit beledigd; zij neemt niemand iets kwalijk;*

6 *zij is niet blij met onrecht, maar juist met de waarheid.*

7 *De liefde beschermt altijd, heeft altijd vertrouwen, verwacht het altijd van God en houdt stand.*

Fee [4] merkt op dat de eerste twee zinsdelen van vers 4 de passieve (lankmoedig) en actieve (goedertierenheid) respons van liefde zijn ten opzichte van anderen. De NBG-vertaling gebruikt hier de woorden lankmoedig en goedertieren terwijl Het Boek geduldig en vriendelijk gebruikt. De woorden lankmoedig en goedertieren worden ook gebruikt voor Gods houding ten opzichte van de zondige mensheid (gelukkig maar!):

Rom. 2:4 Of veracht gij de rijkdom van zijn goedertierenheid, verdraagzaamheid en lankmoedigheid, en beseft gij niet, dat de goedertierenheid Gods u tot boetvaardigheid leidt?

Het woord **goedertierenheid** (Gr. chres'totes), komt in ons hedendaags taalgebruik niet meer voor. De Strongs geeft de mogelijkheden: 1) goedheid, rechtschapenheid 2) goedhartigheid, vriendelijkheid 3) bruikbare, goede dingen of daden.

Het woord **lankmoedig** (Gr. makrothu'mia AV: longsuffering) wordt nauwelijks meer gebruikt. Hier geeft de Strongs: 1) geduld, lijdzaamheid, volharding, doorzetten 2) geduld, lankmoedigheid, niet snel om onrecht te wreken.

De eerste twee positieve uitdrukkingen worden gevolgd door zeven werkwoorden die aangeven hoe liefde zich **niet** gedraagt. Laten we deze één voor één nagaan:

- *zij is niet afgunstig*

In het Grieks wordt hier het werkwoord ze'lo-oo gebruikt. De Strongs geeft de volgende vertalingen:

1) van ijver branden

1a) heet zijn of gloeien van nijd, haat, boosheid

1a1) in gunstige zin, ijverig het goede nastreven

1b) hevig verlangen, najagen, nastreven

1b1) iets hevig verlangen, nastreven

1b2) zich voor iemand inspannen (opdat hij niet van mij weggenomen wordt)

1b3) het voorwerp van bewondering zijn, ijverig gezocht worden

1c) benijden

Het heeft dus ook wel een positieve betekenis zoals bijv. in 12:31 (streeft: ze'lo-oo). Maar in onze tekst is het in zijn negatieve betekenis gebruikt evenals in 3:3. (zelfstandig naamwoord: nijd, afgunst; Gr.: zelos). Voor de Korintiërs was deze afgunst dus helaas niet onbekend. Te vrezen valt dat het ook in de hedendaagse gemeentepraktijk geen onbekend verschijnsel is.

- *de liefde praalt niet*

Het Griekse werkwoord (perpe'reuomai) Betekent volgens de Strongs:

1) zich als opschepper gedragen, met ijdele dingen pronken

2) zelfverheffing, met retorische verfraaiingen zichzelf buitensporig prijzen

Denk aan wat Paulus schreef aan de Filippenzen:

Fil. 2:3 zonder zelfzucht of ijdel eerbejag; doch in ootmoedigheid achte de een de ander uitnemender dan zichzelf

- *zij is niet opgeblazen*

Afgeleid van het Griekse werkwoord *phusi'o-oo* met de betekenis: opgeblazen zijn, zich hooghartig gedragen. Volgens Fee [5] wordt het uitsluitend in deze brief gebruikt om de houding van de Korintiërs te beschrijven als ze tegen Paulus ingaan (4:6, 5:2, 8:1)

- *zij kwetst niemands gevoel*

Hier wordt het Griekse werkwoord *aschemo'eo* gebruikt. De betekenis is: zich onhebbelijk, onhandig, onbetamelijk of ongepast gedragen

De vertaling van het NBG is dus meer "omschrijvend".

- *zij zoekt zichzelf niet*

Het "zichzelf zoeken" is zo kenmerkend voor de gevallen menselijke natuur. Onze wereld is er vol van. Ook voor de verlost is dit aspect van de liefde geen vanzelfsprekende zaak, zie bijv.

1 Kor. 10:24 *Niemand zoek het zijne, maar wat des anderen is.*

- *zij wordt niet verbitterd*

Hier wordt het werkwoord *paro'xuno* gebruikt. Dit Griekse werkwoord betekent in zijn actieve vorm: iemand ergeren, tot toorn prikkelen. In de passieve vorm waarin het hier gebruikt wordt betekent het dat degene die liefheeft niet (gemakkelijk) boos zal worden. Denk aan:

Jak 1:19 Weet dit wel, mijn geliefde broeders: ieder mens moet snel zijn om te horen, langzaam om te spreken, langzaam tot toorn;

- *zij rekent het kwade niet toe*

De NIV-vertaling geeft hier: *it keeps no record of wrongs.*

Letterlijk vertaald: het houdt geen document bij van kwade zaken (gedaan ten opzicht van degene die liefheeft). Degene die liefheeft laat de zaak aan God over of ook aan mensen om zaken recht te zetten. Voor het "opsparen" van wraakgevoelens is dan geen plaats. Paulus schrijft aan de Romeinse christenen:

Rom. 12:19 Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Here.

Hoe anders zou onze wereld eruit zien als dit gepraktiseerd zou worden.

Liefde is niet blij over ongerechtigheid maar wel met de waarheid. Deze zin spreekt voor zichzelf. Iemand die liefheeft zal zich bijvoorbeeld niet verheugen in de val van een broeder of zuster of over de zonden van anderen.

Vervolgens komt er een zin met vier keer "alles" .

De liefde bedekt alles. Hier wordt het Griekse werkwoord 'stego' gebruikt. Dit kan betekenen: beschermen (Het Boek) in de zin van beschermen door te bedekken. We denken hierbij aan:

1 Petr. 4:8 Hebt bovenal bestendige liefde jegens elkander, want de liefde bedekt tal van zonden.

De AV gebruikt 'beareth'

1 Kor. 13:7 *Beareth all things, believeth all things, hopeth all things, endureth all things.*

Hier heeft het meer de betekenis van 'doorstaan' , 'uithouden' of verdragen.

De liefde gelooft alles. Niet in de zin van 'goed-gelovigheid'. Dit zou in het geestelijk leven bijzonder naïef zijn. Het Boek geeft: heeft altijd vertrouwen. Denk aan Abraham die tegen hoop op hoop gelooft heeft dat hij een vader van vele volkeren zou worden (Rom. 4:18). Door Zijn liefde voor God bleef Abraham geloven en vertrouwen hebben in God.

De liefde hoopt alles. Een soortgelijke betekenis als bij het voorafgaande.

De liefde verdraagt alles. Dit hangt ook weer samen met de drie voorafgaande zinnen. Om alles te bedekken, geloven en te hopen moet ook alles verdragen worden.

9.4 Het blijvend karakter van de liefde

In de laatste perikoop wordt het blijvende karakter van de liefde gesteld tegenover het tijdelijk karakter van de geestesgaven. De gaven zullen afgedaan hebben als het volmaakte gekomen is (vers 10). Ik neem aan dat het volmaakte gekomen is op het moment dat we als gemeente bij de Heer zijn (1 Thess. 4:17). Let op de tegenstellingen in de verzen 11 en 12. Al deze tegenstellingen dienen om het verschil aan te geven tussen wat nu is en wat er gaat komen in de toekomstige eeuw.

vers 11: kind tegenover (volwassen) man

Fee [6] benadrukt dat het hier niet gaat over onvolwassenheid en volwassenheid maar over het verschil tussen de tegenwoordige tijd en de toekomst. De gaven zijn alleen voor de tegenwoordige tijd maar zullen afgedaan hebben in de toekomstige eeuw.

vers 12a: zien door een spiegel in raadselen tegenover van aangezicht tot aangezicht zien

Korinthe stond o.a. bekend door zijn "bronzen-spiegels-industrie". Mogelijk heeft Paulus dit in gedachte gehad toen hij vers 12a op schreef. Bij een spiegel zie je de zaken indirect, via het beeld. Ons tegenwoordig kennen van God is onvolkomen (het indirecte beeld) en niets vergeleken bij de wijze waarop we God in de eeuwigheid zullen kennen.

vers 12b: onvolkomen kennen tegenover ten volle kennen zoals ik zelf gekend ben

Volgens Fee [7] wil Paulus hiermee het verschil aangeven tussen het tegenwoordige kennen als een geestesgave en het "ten volle kennen" in de toekomstige eeuw.

Vers 13 is een vers dat een aantal vragen oproept Fee [8]. De meest voorkomende vraag is misschien wel:

Hoe moeten we het blijven van geloof, hoop en liefde zien?

Van de liefde kunnen we ons dat voorstellen (zie vers 8). Maar wat voor betekenis zouden hoop en geloof nog hebben als het volmaakte gekomen is? Hoop en geloof moeten dan ook niet gezien worden als eeuwig in tegenstelling tot liefde. Het blijven heeft betrekking op het tegenwoordige leven. Alleen de liefde is ook eeuwig.

Verwijzingen

1. Gordon Fee, *The First Epistle to the Corinthians*, William B. Eerdmans Company, Grand Rapids, Michigan 1987, pag. 628
2. *Ibid.*, pag. 630
3. *Ibid.*, pag. 634
4. *Ibid.*, pag. 636
5. *Ibid.*, pag. 638
6. *Ibid.*, pag. 646
7. *Ibid.*, pag. 648
8. *Ibid.*, pag. 649